

Óli – Færøyesenes narr

Rætting

Av misgáum var fyrsti setningur í ummælinum hjá Willy R. Kastborg av 13. Skemt bókini: »Óli heter han, og tegnet da han ble født.«, ikki við í blaðnum í gjár. Tí prenta vit greinina umaftur.

Vit biðja ummælaran og lesararnar umbera okkum.

– Betrakt de to av hans yndlingsobjekter, Anfinn Kallsberg og Høgni Hoydal, i forsidetegningen på Skemt 99, sigur Willy R. Kastborg um hesa tekningina

metingar. Ummælið er við í sjálvari bókini, Skemt 2001. Vit geva norska eygleiðaranum orðið

Óli heter han, og tegnet da han ble født.

Jeg leser setningen en ekstra gang. Jeg ser at det som står der tilsynelatende ikke kan være riktig. Jeg vet at man vil si: Det må være feil.

Hvorfor skriver jeg da: Han tegnet da han ble født? Og hvorfor lar jeg setningen bli stående?

Jeg lar den stå fordi dens påstand er en umulighet som inneholder en sannhet.

Den at vi ikke alene fødes i det minut vi forlater mors liv. Vi fødes ennu en gang. I det første vår hukommelse fanger oppstår vår bevissthets liv. I vår tidligste erindring fødes vi på ny. Hva som er før det er kun et forspill gjemt i mørket.

Óli Petersen sier. – Jeg har tegnet så langt tilbake jeg kan huske. Han ble født, og han tegnet.

Intet tyder på at hans tegninger var bedre eller annerledes enn andre barns. Den gryende forståelse av at hans tegneferdighet var større og mer bemerkelsesverdig enn kameratenes kom først i de tidlige skoleår i krigstidens Klaksvik. År preget av sterke opplevelser.

Óli minnes tyskernes bombing av barndomsbyen.

– Vi så de tyske flyene komme lavt inn over byen. I et av dem kunne jeg tydelig se flyveren i cookpiten. De andre barna kastet seg ned i sneen, så jeg gjorde det samme. Jeg så et skip synke på havnen, truffet av en torpedo.

Óli husker de færøyske skip laste ferskfisk, og begynne sin farefulle ferd til England. Han så dem komme tilbake – og så at ikke alle vendte hjem igjen. – Vi hadde våre helter. Den største av dem var Leif Larsen, den legendariske Shetlands-Larsen. Kanskje fordi han opererte i et farvann som var kjent og nært.

I likhet med de fleste av Færøyes unge menn den gang måtte Óli til skips etter endt skolegang. Han kom på fiske i disse samme farvann hvor hans helt bidro til å endre krigens gang.

Hans tid som fisker ble kort. Etter et år på Kunst- og Håndverkskolen i København utdannet han seg til teknisk tegner. I en årrække arbeidet han som skips-tegner ved Skipasmiøjan á Skála.

Som karikaturtegner er Óli Petersen selvlært. Det begynte i den Klaksvik-utgitte Rukkulakkin i 1958. Fra 1989, og i alle år senere, er hans tegninger å finne i Sosialurin.

Hans tegnekunst har undergått en enorm utvikling fra den første start til i dag. I begynnelsen skiller hans tegninger seg ikke ut

fra den store masse av mer eller helst mindre gode avistegninger. De er kvalitetsmessig ujevne og overflatiske. De er lite mer enn rene avbildninger, hvor mennesker og situasjoner har en gjennelig ytre likhet. (Óli sier: »Hvis jeg hadde tegnet slik i dag ville jeg sluttet. Jeg har alltid strebet etter å gjøre det bedre. Jeg synes aldri det er godt nok. Men jeg har ingen ambisjoner om at tegningene skal henge på en vegg. Jeg tegner ikke for evighe-ten.«)

Hans humor har alltid vært der. Humoren er vesentlig i alt han skaper. En verden uten humor er utenkelig hos Óli.

Hvor mange av Sosialurins lesere – eller for den saks skyld avisens egne medarbeidere – er klar over hans storhet? Hvor mange forstår at i dette lille, ensomme miljø finnes en kunstner som på sitt beste – og det er ofte – er på høyde med det ypperste i nordisk tegnekunst?!

Hva er det som skaper hans storhet?

Ikke bare at hans faste og kraftfulle strek er karakteristisk personlig. Ikke alene det at tegningene er rammende slagferdige.

Hans storhet finnes i tegningenes indre substans. De gjengir ikke bare uhyre presist den ytre likhet med personer og situasjoner. De utsier også treffende personenes karakter.

De avdekker deres indre personlighet, usynlig for

vårt øye. De forteller hvem de er, og hvordan de er.

De beviser at karikaturen er det sanneste av portretter.

Betrakt de to av hans yndlingsobjekter, Anfinn Kallsberg og Høgni Hoydal, i forsidetegningen på Skemt 99. Hoydals røde lue er trukket ned over øynene. Ansiktet er delvist skjult. Den ytre likhet observeres øyeblikkelig. Den er av mindre betydning. Det er først og sist et skarpt sett portrett av et menneskes indre. Det viser en person som skyr virkeligheten. Som blindt lever i fiksjonen av en verden som ikke er. Et menneske som ikke vil og ikke kan se realitetene i øynene. Som alltid vil si: »Jeg har gjort opp min mening. Ikke forvrr meg med fakta.« I andre tegninger ser vi Hoydals ansikt. Det er ansiktet til den ensprede propagandist og ikke-politiker.

Se så på samme tegning Anfinn Kallsberg. Et rundt, vennlig og imøtekommende menneske. En godviljens mann. Men portrettet har i sin altomfattende blidhet en farlig brodd. Mot en leder som alt for meget vil alle vel. Som mangler det nødvendige temperament til å slå i bordet. Til å regjere. En tiltalende godviljens mann, men ikke av det stoff betydelige ledere er gjort av.

Jeg ser på forsiden av det Skemt De holder i hånden. Jeg sier.

– Den kommer de portretterte ikke til å like.

Óli smiler. Han sier med en lun indre tilfredshet.

– De blir rasende. Er Óli ondskapsfull? Selvfølgelig er han det. Det er i hans tegninger et element av frydefull ondskap. Den rammer ikke personen, men den personifiserte makt.

Han beskyldes for å ha brodden ensidig rettet mot landsstyret og dets partier.

Det er riktig. Det er også selvfølgelig. Hans blikk er alltid rettet mot de som til enhver tid er maktverne.

Her står han i en tradisjon som går helt tilbake til middelalderens narr. Óli Petersen er dette samfunns narr. Han er gøgleren som avslører og torpederer maktens pretensiose dumheter. Narren vet, at intet treffer de ambisiøse og fremadstrebbende, de i egne øyne kloke, så hardt som å bli utlevert til latteren. Får de latteren i mot seg er de vergeløse. Da har de tapt.

Har narren selv makt? Selvfølgelig har han det. Han kan påvirke. Han kan endre holdninger og meninger.

Óli Petersen er den betydelige avistegner. Han er også meget av en journalist. Med sine tekster og lekende ordspill er han en misunnelsesverdig ordets mester.

En narr i bilder og ord. En narr som stadig forteller oss at keiseren ingen klær har på.

Barnsburðar-avloysari til Menningarstovuna

Vegna barnsburð verður søkt eftir **bókhaldara /skrivstovufólki** til Menningarstovuna.

Uppgávur:

- Bókhald sbrt. FSL-skipanina
- Journal og postavgreiðsla
- Móttøka og ymisk málsavgreiðsla
- Aðrar skrivstovuuppgávur.

Krøv:

Vit hugsa okkum, at tú hefur skrivstovuútbúgving og kunneleika til bókhald, best um tú hefur kunneleika til FSL - Figgjarstýringsskipan Landsins. Starvið kreivur kunneleika til EDV á brúkarastøði, ávísan málkunneleika og góð samstarvs-evni.

Arbeidsøkið hjá Menningarstovuni er rættiliga fjølbroytt við nógvum spennandi avbjóðingum.

Setanartreytir:

Setanarviðurskiftini eru sbrt. sáttmála millum Figgjarmálastýrið og Starvsmannafelagið.

Umsóknir:

Umsóknir verða at senda okkum í seinasta lagi 27. desember 2001. Starvið verður sett 1. januar 2002 við væntaðari starvstíð upp á 8 mánaðir.

Umsóknir skulu sendast til:
Menningarstovan
Faroe Islands Trade Council
Bryggjubakki 12
Poststrúm 259
110 Tórshavn.

Nærri upplýsingar um starvið fáast við at venda sær til Kjartan Kristiansen, tlf. 31 30 28.

Internet Sosialur **in**
www.sosialurin.fo

Starv sum málsviðgeri

Toll- og Skattstova Føroya

Toll- og Skattstova Føroya er stovnur undir Figgjarmálastýrinum, hvørs uppgáva er at fyrisita toll-, mvg-, kolvetnisskatta- og avgjaldslógirnar, inntøkuskattalógina v.m. og alla skuldar-innkrevjing hjá landinum.

Stovnurin hevur 150 starvsfólk og er skipaður soleiðis, at planlegging og menning fer fram í Stýrinum á Argjum. Tær seks økis-skrivstovurnar, ið eru á Tvøroyri, í Skopun, Sørvági, Tórshavn, Saltangará og Klaksvík røkja raksturin.

Á Norðoya Øki, har viðkomandi kemur at starvast, eru 12 starvsfólk

Lýsingin finst eisini á heimasíðu okkara www.tollskatt.fo

E-mail: nordoy@tollskatt.fo

Søkt verður eftir málsviðgera til Norðoya Øki at byrja 1. februar 2002 ella so skjótt sum tilber.

Høvuðsuppgávur

Álíkningar- og eftirlitsarbeiði av roknskaparskyldugum og partafeløgum. Málsviðgerð innan meirvirðisgjald, toll, skatt og innkrevjing o.a., herundir at ummæla møgulig kærumál. Tann, ið settur verður, skal kunna arbeiða sjálvstøðugt.

Førleikakrøv

Tann, sum settur verður, skal hava roknskaparligan førleika. Umsøklarar við roknskaparligari útbúgving hava fyrimun. Viðkomandi, ið settur verður, skal hava vilja til at luttaka í teimum útbúgvingarmøguleikum, sum Toll- og skattstovan bjóðar bæði á stovninum og uttan fyri stovnin eitt nú á handilsskúla v.m. og taka lut í teimum skeiðum, sum stovnurin fyriskipar. Viðkomandi skal vera arbeiðssamur og fyrikomandi, og skal kunna arbeiða sjálvstøðugt.

Vit kunna bjóða

- eitt spennandi starv við nógvum avbjóðingum, og krevjandi fakliga eins væl og persónliga
- flextið
- eitt sjálvstøðugt starv í góðum arbeiðsumhvørvi.

Setanartreytir

Løn- og setanarviðurskiftir, sum eru treytað av starvsroyndum og útbúgving, eru eftir sáttmála millum Figgjarmálastýrið og avvarðandi yrkisfelag. Núverandi setanarøki er Norðoya øki, men fevnir annars um aðalstýrini, løgmans-skrivstovuna og deildir teirra, og tann, ið settur verður, skal kunna røkja tænaðu á hesum støðum, um tað verður kravt.

Nærri frágreiðing um starvið fæst við at venda sær til Karl Vilhelm Thomsen á tlf. 45 68 77.

Umsóknir

Umsóknir við avriti av prógvum, viðmælum og upplýsingum um viðkomandi starvsroyndir skulu vera okkum í hendi í seinasta lagi

14. januar 2002

Toll- og Skattstova Føroya, Norðoya Øki
Postsmoga 16
FO 700 Klaksvík

